

SİMAVNE KADISI OĞLU ŞEYH BEDREDDİNE DAİR BİR KİTAP

M. Şerefeddin

Edebiyat Fakültesi Profesörlerinden

1925 de *Simavne Kadısı Oğlu Şeyh Bedreddin* üzerine bir monografi çıkarmışdım. O yıldenberi *Şeyh Bedreddin* e ait gördüklerimi toplıyordum. Bu topladıklarımın başka birde *Menakibi Şeyh Bedreddin ibni Kadı İsrail* adlı şimdiedek bilinmiyen 2500 beyitlik bir kitap elime geçti. Bu kitap beş yıl önce *Tektürdağın* dan *İstanbul* a getirilmiş ve bunu alan sahaftan saym arkadaşım Muallim bayan *M. Cevat* satın almış idi. Kendileri lülfen bana o zaman bunm bir kopyasını çıkarmame müsaade etmişler idi. Bu kitap 140 sahifedir. Her sahifede 19 beyit vardır. Eni veboyu 21×15 dir. sonunde yazılış tarihi yoktur. Birkaç yerinde sahife kenarında خادم الفقراء والمساکين وقف yazılı olan bu kitabın başka başka yerlerinde خادام الفقراء والمساکين diye okunan bir mühür vardır. Kitabın bir yerindedek «Medinei Sirozda konulup dergâhı Şeyh Bedreddin vakfidir.» yazılıdır ki bunlardan bu kitabın *Tektürdağın* a *Siroz* dan getirilmiş olduğu anlaşılıyor. Sonunda *hakirî* mahlaslı Şeyh Bedreddin dervişlerinden birinin şeyhi hakkında otuz beyitlik bir methiyesi vardır.

O tarihten şimdiedek Şeyh Bedreddine ait gördüklerimizi ve de bu menakibnamenin tahlilini aşağıya doğru sıra ile yazıyoruz:

Şeyh Bedreddin e ait gördüğümüz maddelerden biri *Fatih* deki *Millet Kütüphanesi* nin *Carullah Veliyyüddin Etendi* kısmında 1055 numaralı حقیقة الحقائق كشاف اسرار الدقائق adlı şerhinin son taraflarındaki üç fetvadır ki bunların birincisi Şeyhülislâm *Ebus Suut Eendi* tarafından ve ikinci ve üçüncüsü *Hoca Ali* adlı bir kimse tarafından verilmiştir onlar da şunlardır:

Şeyh Bedreddin ehibbasmdan bir taife avretleri ve oğlanları ile bir yere cemolup şürbu hamr idüb şeyhleri adına olan cahil mezbur şeyhin türbesi için Kâbe budur diyüp okumak yazmak ne-

dir ilim bizim batm ilmimizdir diyüp mezburlar dahi tasdik edip bu makule şeri şerife muhalif nice akval ve ahvalleri olub yanlarında olan Sünniler akval ve efallerinden kemali mertebede müteezzi olsalar zeyde ve mezburlara ne lâzım olur. Beyan buyrula.

الجواب

ilhatları izhar olunup katlolunurlar.

كتبه ابوالسعود الحقيير
عفي عنه

Şeyh Bedreddin Simavî ki واردات sahibidir. Tekfir etmeyüp lânet etmeyen kâfirdir. Diyen zeyde şeran ne lâzım olduğu beyan buyrulup müsap oluna

الجواب

Anın müritlerinden olan kâfirdir demek lazımdır sair keferigibi amma adin anmayup lânet etmeyüp kendi halinde müslüman kâfir olmaz.

خوجا على
عفي عنه

Simavîler tairesinden bir taife şürbi hamr edip biri birinin hatunlarına icazetleriyle tasarruf etseler şeran mezburlara ne lâzım olur beyan buyrulup müsap oluna

الجواب

Kati lâzımdır.

خوجا على

Bedreddine ait bulduğum ikinci vesikada *Nuru Osmaniye Kütüphanesindeki* 4905 numaral درة تاج الرسائل وغرة منهاج الوسائل dir ki bunda (varak 30 a) Müellifi *Abdurrahman Bestamî* — 845 de sağ idi). صيغة اليوم في حوادث الروم adlı eserini 816 da *Akşehirde Ferruh şah Medresesinde* yazdığını ve aynı yılda *Edirne bolu* — *Edirne* de bu eserini kendisinden *Şeyh Bedreddin* in okumuş olduğudur.

Biz, *Şeyh Bedreddin* in *Abdurrahman Bestamî* ile münasebetleri olduğunu bu vesikadan dolayı önceden bildiğimiz için *Bursa* da çıkan *Yeni Fikrin* 1932, birinci teşrin, altıncı gün nüshasında “bir buluş”, başlığı ile pek saym Bay *M. Şemseddin* in yazmış olduğu yazıda *Kasap başı* mezarlığında *Şeyh Bedreddin* in oğlu *Ahmet Peşanm* mezar taşını *Abdurrahman Bestamî* nin oradaki

kabri yanında bulunduğunu bildirmesini tabii karşılar gibi olduk,
Burada bulunmuş olan mezar taşının bir yüzünde

توفى احمد بشا ابن شيخ بدرالدين ابن قاضى سماونه

Öteki yüzünde de:

رحمة الله عليه لشهر جمادى الآخرة سنة اربعة وثلاثين وثمانمائة

yazılı imiş.

Bunlardan başka *Bursa* da *Ulu Cami* Kütüphanesinde 13 numaralı bir سراجيه şerhinin içinde şimdikiye dek hiç bir müellif tarafından söylenmiyen فقه dan bir eserini buldum. Bu esere (âdâdi mesaile dair bir risale) denilerek başka bir kimse tarafından bir ed takılmış isede eserin asıl adının ne olduğu belli değildir.

Şeyh bu eserini: "iki kimsenin bir ayin üzerindeki davalarının kaç şekilde tasavvur edilebileceği,, hakkında yazmış ve bunun 7670 şekilde tasavvur olunabileceğini kösterir bir şamasını yapmıştır [1].

Şimdi sıra makalenizin başlığı olan kitaba geldi. Bu kitabı hiç bir tarafına ilişmiyerek olduğu gibi tahlil edelim [2]:

Ömrü hakka sarf idenin ey hümmam
Kapusunda bu *Halil* olsun gülâm

demesinden bu menakibi yazanın adı *Halil* olduğu anlaşılıyor.

Bu kimsenin *Şeyh Bedreddin* in oğlu *Şeyh Beşa* denilen *İsmail* in oğlu olduğuda şu:

Dedi *Halil* bin *İsmail* bin *Şeyh*
انه مجذوب هو [3] Cedde tarih

beyitden çıkıyor.

Bu menakıbm içindeki haberlerin şeyhin kendisinden işidilen

[1] اما بعد فيقول العبد الضعيف محمود بن قاضى سماونه عفى عنهما هذه سبعة الاف وسبعمائة وسبعون مسألة فيها يدعيه الرجلان انقلى تأليفها بعون الله وتوفيقه واحكام بعضها يعرف مما فى المتن لابعضها فمن تيسر له احكام كلها فلينعم بالخلق وكل ميسر لما خلق له اعلم ان الرجلين او ادعيا عيناً فلا يخلو اما ان يكون ملكاً مطلقاً او ارثاً او شراءً او هبة او صدقة او رهناً او نكاحاً او اجارة او شفعة او صلحاً او وقتاً او وصية وهذه اثنا عشر ولا يخلو اما ان يدعيا بجهة واحدة واقسامها هي الاثنا عشر او يدعيا بجهتين مختلفتين بان يدعيا احد هما ملكاً مطلقاً والاخر ارثاً او شراءً او هبة او صدقة او رهناً او نكاحاً او اجارة او شفعة او صلحاً او وقتاً.... الخ

[2] Bu kitabın dil itibaril pek büyük ehemmiyeti vardır.

[3] Şeyhin asılması (823 h) de dir. Buradaki tarih ise 819 oluyor.

haberler olduğunu ve niceler Şeyhe menakip yazmıŐlar ise de onların havada gezmıŐ olduklarını dahi Şu;

Bu menakıp icre ne kim söyledim
Şeyhten iŐidileni nakleyledim

Niceler Şeyhe menakıp yazdılar
Yazdılar amma havada gezdiler

beyitlerde okuyor ve aynı zamanda bu menakibe gelinceyedek Şeyhe ait bundan önce bir kaç menakıp yazılmıŐ olduğunu dahi öğreniyoruz.

Bu kitapta *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* un babası olan *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* in babası *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* in *Selçuk oğullarından* *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* in neslinden olduğu söyleniyor. Fakat bu *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* de olduğu gibi *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* den hangisi olduğu açıkca söylenmiyor.

Bu *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* in bu kitaptaki: *Mevlana* ya iriŐmiŐ ve onun ölümünden sonra *Hüsamettin elebi* ye hizmet etmiş olmasına bakılırsa bunun sonuncu *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* olması gerektir.

Gya bu *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* in *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* da *Cengiz* elinde ölmüş ve ondan sonra bunlar *Anadoluya* gelmiş ve *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* *Konyada* dođmŐ imiş. *Selçuk oğullarından* olan bu kimsenin ataları *Selçuk oğularına* vezirlik ederlermiŐ [1] amcası? padişah olunca bu ? *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* a kaçmış ve *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* (mstevim) kendisini okutmuŐ ve büyük bir alim olduktan sonra onu kendisine *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* etmiŐmiŐ. *Nasirî Tusi* (*Nasirettin Tusi* olmalı) yi *İbni Hacı* ile kendisi mbahesede yenmiş olmasile *Helagnn* oğlu? bunların her ikisini de öldürmüŐ imiş [2].

Şeyh İdris bin Şeyh İdris ber gün kâfirler ile savaşta bulunur ve hangi savaşa girer ise kâfirleri mutlaka yener idi. Yüz yaŐından artık yaŐamıŐ olan bu kimsenin *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* [3] ve *Fazıl Bey* adlı iki kardeşi ve başına ak sarık sardığı için *Delbentli İlyas* dedikleri kızkardeŐinin oğlu ve kız kardeŐinin kızıdan gelen *Hacı İlbeği* ve *Gazi Ece* ve bunların ataları *HaŐım* ve kendi oğlu *İsrail* olmak zre yedi arkadaŐile beraber *Őeyhzade Süleyman paşa* ile Rnme-

[1] الطبقات السنية في تراجم الحنفية — Veliyyüddin Efendi kütüphanesi Numara 1609.

Ve Cenabi tarihi — Nuruosmaniye kütüphanesi. Numara 3099 da dahi: «Şeyhin ecdadından birinin *Selçuk oğullarına* vezirlik ettiği» yazılıdır.

[2] (İbni Haeip) tabii ölüm ile (İskenderye) de ölmüŐtür.

[3] *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* de dahi *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* in babası *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* in amcası *Şeyh İdris bin Şeyh İdris* adlı bir kimse geilmekteğir.

line geçmişler ve *Süleyman paşa* az zaman içinde çok yerler almış ve sonra atından düşerek ölmüş ve *Bolayire* gömülmüş idi. *Murat Hüduvendigâr Malkara* da bunlar ile buluşmuş ve bunların herbirini bir tarafa göndermiş idi. *Hacı İlbeği Burgüz* ve عبد العزيز ile عبد المؤمن *Dimetoka* taraflarını almağa gitmiş idiler. Bu iki kardaş *Dimetoka* çevresinde *Deflsoka* adını taşıyan ve sonra türkler tarafından *Yakup Bey* denilen bir köy elde etmişler idi. Bunlar bir gün bu köyden *Dimetoka* üzerine yürümüşler ise de dönmeğe mecbur olmuşlar ve *Gaziler kayası* diye ad verdikleri kayanın dibindeki yoldan عبد العزيز at sürerken pusudan çıkan kâfirler kendisini yakalamış ve kardeşi عبد المؤمن in ve başkalarının gözleri önünde bunu diri diri şişte çevirmiş ve sonra lâşesini suye atmış idiler. Ertesi günü suda bulunan cesedini gazile sudan almış ve götürüp köye gömmüş idiler. Bu عبد العزيز *İsrail* in atası ve عبد المؤمن in kardaşı idi. Bazılarınca bu da *İsrail* in atası değil amcası idi. Lâkin meşhur olan atası olmasındır.

Bu vakadan sonra *Tagür* [1] koltuğunu kabartmış ve *Burgoz* üzerine gelmiş idi. *Hacı ilbeği* Dimetokayı aldı. *İsrail Dimetoka* dağlarında dolaşırken *Tagur* un askerlerini görüp bunları diri diri elde etti. Ve *İsrail* ve amcası عبد المؤمن bunları öldürmek istediler. Bunların içinde olan *Tagür* ün kardaşı kendilerini öldürmeyecek olurlarsa kendilerine *Dimetoka* kalesini teslim edeceğini söylemesi üzerine kale *Hacı İlbeği* tarafından zabtedildi. Bundan sonra *Gazi İsrail* üçyüz kişi ile bir kale üzerine yürüdü ve kalenin *Banini* ve çoluk açocuğunu kaçarken yakaladılar. Bunların arasında *Ban* in bir kızı da var idi. *Gazi İsrail* bu kaleye yanındaki arkadaşlarından seksen kişi ile bir subaşı bıraktı. Ve kendisi kalan arkadaşlarıyla birlikte *Borgüza* döndü. Bu; âlim olan *Gazi İsrail* elde edilen ganimetlerin azını ve çoğunu *Gaziler* arasında üleştirdi. Ve *Ban* m kızını kendine alakodu ve buna *Melek* diye ad verdi.

Bundan (760) da *Mahmut - Şeyh Bedrettin* doğdu ki, o zaman daha *Edirne* alınmamış idi. *İsrail* in bu oğlundan başka birkaç oğlu daha oldu. Bunların içinde âlim olanları, olmyanları var idi. Bu kadının akrabasından 100 kâfir dahi islâm dinine girmiş idiler. *Kadı İsrail* hergün bunları yedirir içirir idi. *Kadı İsrail* in durduğu kalenin adı *Semaviye - Semavene* idi. Bu kalenin klisesini kendine ev yapmış idi. *Semaviye* köyünde hergün zirhile,

[1] Tekfur: Ermenicede padişah demek olduğu söylenilmektedir.

silâhile çikup akşamadek çift sürer idi. *Edirne* alınınca *Kadı İsrail* buraya yerleşti. Ve burada oğlu *Mahmut - eyh edrettin* e kuran okuttu. Sonra *Molla Yusuf* adlı bir fakihten ders aidi ve *Şahidi* den kuranı ezberledi. Atası öldükten sonra kendisine ders okutabilecek kimse kalmamış idi. Atasının amcası عبد المؤمن in oğlu olduğu söylenilen *Müeyyet* kendi atası عبد المؤمن ile hacca kittikleri vakit *Şam* da görmüş olduğu âlimleri *Mahmut - Şeyh Bedrettin* e söylüyor idi. Bu *Müeyyet Mahmut - Şeyh Bedrettin* den daha yaşlı idise de *Mahmut - Şeyh Bedrettin* bundan daha âlim idi. *Mahmut - Şeyh Bedrettin* yirmi yaşına girmiş idi. *Bursa* da atasından ders okumakta bulunan *Musa Çelebi - Kadı zadei Rum Mahmut - Şeyh Bedrettin* in adını işitmiş; kendisile buluşmağa arzu çekmekte bulunmuş idi. *Mahmut - Şeyh Bedrettin* dahi bununla görüşmek dileyor idi. *Murat - Hüdavendigâr Bursa* dan *Edirne* ye gelmiş ve yanında *Bursa Kadısını* (adı *Mahmuttur*. Kendisine koca Efendi denilir idi) dahi birlikte getirmiş ve bununla beraber *Musa Çelebi - Kadızadei Rumî* dahi *Edirne* ye gelmiş idi. Bunlar *Edirne* de altı ay *Kelâm* okudular. Sonra yaz gelince *Bursa* ya dönüş oldu. *Mahmut - Şeyh Bedrettin* bunları oğurlamağa çıktı. Ve bunlar ile bir gece yolda yattı. Ve bunlar ile birlikte *Bursa* ya gitmek istedise de: «Şimdi sefer vardır. Sen şimdilik yine *Molla Yusuf* tan oku.. Seferden sonra *müeyyet* ile *kaplıca medresesi* ne gider! ders okursun!..» diye kendisinin *Bursa* ya gitmesine mani oldu. [Kim?] bunun üzerine *mahmut - Şeyh Bedrettin Edirne* ye döndü. Sonra *mahmut - Şeyh Bedrettin Bursa* ya geldi ve *Kadızadei Rumî* nin atasından [*Şakaik* e göre Koca Efendi Kadızadenin atası değil atasının atası idi]. Bir yıl *musa Çelebi* ile beraber ders aldılar. Sonra Koca Kadasker her ikisine *Konya* ya gidüb burada *İlminücum* da mahir olan ve *Tettazanî* nin çıraklarından bulunan *Feyzullah* tan *mantık* okumak için izin verdi. Bu; biri *Bursalı* ve biri *Edirneli* olan iki genç burada bir yıl *Feyzullah* dan okudular. Ve aynı zamanda kendisinden *İlminücum* dahi öğrendiler. Bu arada *Feyzullah* m ölmesi üzerine *mahmut Çelebi - Şeyh Bedrettin* ile *musa Çelebi* biri birinden ayrıldılar *musa Çelebi Semerikant* e *mahmt Çelebi - Bedrettinde mısra* gittiler. *musa Çelebi mavcrannehar* e gidüb *Belh* e indi; *Şahrüh* kendisini mektupla davetetti. Ve gelüb *Uluğbey* e hoca oldu. *musa Çelebi* her zaman *Uluğbey* e *mahmut Çelebi - Şeyh Bedrettin* i meth ider idi. *mahmut Çelebi - Şeyh Bedrettin* o zaman جامع الفصولين i yazmış idi. *Uluğbey* in bir taciri *mısra* gelmiş ve *Mücellit dükkânında* bu kitabı görmüş ve

heman bunu parça parça birkaç yazıcıya vererek bir ayda yazdırmış ve alup hana götürmüş idi. Han bu kitabı âlimlere vermiş ve âlimlerde bunu medreselerde okutur olmuşlar idiler.

Mahmut Çelebi - Şeyh Bedrettin in *Kadızaidei Rumî* den ayrılıp *Mısır* a gelmesine sebep *Hacı paşa* nın ve *Seyyidişerif* ve *Abdül-Latif* in burada bulunmaları idi. Bunlar ile buluşmak ve onlardan ve *Mısır* dakî başka âlimlerden okumak ve arap dilini eyice öğretmek isteyor idi. Kendisi daima meclislerinde dil bilmenin ilmin yarısını elde etmek demek olduğunu söyler idi. *Mahmut Çelebi - Şeyh Bedrettin Müeyyet* ile birlikte *Konya* dan kalkıp *Şam* a geldikleri vakit buralarda taun bulunduğundan *Kudüs* tarafına döndüler *Kudüs* e bir iki konaklık yerde önlerine heramiler çıktılar. Haramilerin başı *Halep* yolunda *Şam* edek *Şeyhe-Bedrettin* e yoldaşlık etmiş ve şeyhin lütfünü görmüş birisi olduğundan şeyhi görünce atından inüp şeyhle kucaklaşmış ve şeyhin altına at çekmiş idi. Bunlar *Kudüs* e gelmiş ve *Mescidi aksa* da mekân tutmuş idiler. O zamanda orada ders okutan birçok âlimlerin derslerini dinledise de bunların içinde yalnız عسقلانی yi beğendiğinden bundan altı ayda صحیحین i okudu. Bunlar; burada parasız kalmışlar idi. *Âli Kışmîri* denilen bir bey bunların hallerinden ve şeyhin atasının alim bir kişi olup kendisinin *Selçuk oğulları* ndan bulunduğundan haber almış olmakla Şeyhi evine çağırdı ve evinde arap âlimler ile şeyh arasında mübaheseler geçti ve şeyhin ilmüne hepsi hayran kaldıklarından bu bey şeyhi yanma alup kendisine bir ev verdi. Ve bu bey ile sonra *mısır* a geldi.

Şeyh *mısır* a geldiği tarihte padişah *Berkük* idi. Bu *Bu Ali Kışmîri* ile bir eve indiler. Ertesi Cüma günü camiye gittikleri vakit kendisinin önce salâh ve kemalini işitmiş olanlar ve *rum* lılar ve oraya *rum* diyarından gelmiş bulunan âlimler bu *Mahmudî Rumî - Şeyh Bedrettin* nin etrafına toplandılar. Görüşüp biliştiler. Halk dağıldıktan sonra âlimleri obey - بو علی قشمری - evine topladı ve bunlara ziyafet verdi. O tarihte *Mubarekşah* dersiam bulunuyor idi. *Seydişerif* kendinden okuyor idi. Mübarekşah *Mahmudî Rumî* yi ve *Seydişerif* i davet etti. Bu iki kimse arasında açılan bahis ve munazara sabaha dek sürdü. *Mubarekşah, Mahmudî Rumî* nin ilim ve faziletine hayran oldu ve talebesine bunun gibi olmalarını söyledi. Beş kimse kendileriyle şerik olarak ders okur ve bahsî munazarada bulunurlar idiki bunların beşi de *Mısır* a ün salmışlar ve kitap tasnif etmeğe kudret kazanmışlar idi. *Mubarekşah* hacce gittiği vakit *Şeyhi - Bedrettin* i de birlikte götürmüştü.

Bunlar *Recep* te yola çıkmışlar idi. Gemileri fena rüzgârlara açık olan *Taran* adası önlerinde battı. Her nasılsa karaya çıktılarsa da aç ve açık kaldılar. Sonra gelen birkaç gemidekiler bunları aldılar ve hep birlikte *Cidde* ye iriştiler. *Cidde* den *mekke* ye varup *Zeyla*'i nin evine indiler. *mahmut* - *Şeyh Bedrettin* burada da *Ebu Zeyla*'i den ders okudu. Hac zamanı olunca hac kafilesinin beyi olmuş olan *İbni Kaşmeri* *mekke* ye geldi. *Şeyh* - *Bedrettin* burada da *İbni Kaşmeri* ile buluştu. Ve hacdan sonra beraber *medine* ye geldiler ve oradan da *Kudüs* e gittiler. Burada bir ay durduktan sonra *mısır* da *Ekmele* in *Hidaye* okutmağa başlayacağını *Seydişerif* kendisine mektupla bildirmesi üzerine *Kudüs* ten *müeyyet* ile birlikte *mısır* a geldiler. *Seydişerif* ve *Hacı paşa* ile buluştular. Ve *Şeyh Ekmele* ile tanıştılar. Bu tarihte *Seydişerif* kırk yaşını bulmuş *Şeyh* daha otuzunu bulmamış idi. Bunların içinde en meşhurları *Şeyh* ile *Seydişerif* idi. Kalan ders şerikleri *Hacı paşa*, *Sultanşah* ve *Abdullâlif Hindi* idiler. Ders okunurken edilen bahis ve münazaralarda galebe *Şeyh* de kalıyor idi. Bunlar; hususile *Şeyh Berkuk* un kulağına gitti. *Berkuk* bunları sarayına davet etti. *Berkuk* un oğlu *Fereç* şeyhi görmüş ve şeyhten okumak istemiş olduğundan şeyh ona hoca olmuş idi. *Fereç* şeyhten iki üç yıl okumuş idi. *Şeyh* bu sırada kitap telifine kalktı. Ve *فصول استروشنی* ile *فصول عمادی* yi toplayan *جامع التصولين* i yazdı.

“Rivayet olunur ki Hazreti *Şeyh Bedrettin* tasnifi kitap etmege izin aldıktan yirmi beş yaşında idi. Bu *Seydişerif* kırk yaşını mütecevaz idi. Naklolunurki Hak taalâ hazreti öyle aklı selim ve tab' müstakim ve selâmeti sadr vermiş idiki kimse mubahasede ilzam etmek vaki olmamıştır derler ve dahi telif ettiği kitapları beyandır:

Evvelâ *مقصود الجواهر*, *عقود الجواهر* nam şerh yazmıştır.

Evvelâ *تفسير نورالقلوب* ve *تسهيل* ve *جامع الفصولين* ve *لطائف الاشارات* (واردات) ki ilmi tasavvufta meşhurdur. Bunları telif etmiştir. Ve bir türki kitap dahi tarikat ahvaline söylemiş idi. Ve *ضوء* a dahi şerh yazmıştır ismine *Çırağulfütuh* derler. Hezreti şeyhin telif ettikleri kitaplar kırk sekiz pare derler ve lâkin biz birkaçın zikrettik söz mutavvel olmasun diye,, [1].

Acem diyarından *Hoca Ahmet* adlı bir tacir gelmiş *musa Çelebi* - *Kadızadei Rumî* den mektup getirmiş idi. *Şeyh* bu kimseye birçok iltifat etmiş ve *جامع الفصولين* in bir nushasını bununla *Kadızade* ye göndermiş idi. *Berkuk* birgün *Şeyhi* sarayına davet

[1] Rivayet olunurki den buraya dek nesirler menakipten aynen alınmıştır.

etmiş idi. *Şeyh Hüseyin Ahlatî* dahi davet edilmiş idi. Davetliler arasında *Mesnevi* ye şerh yazan *İbni Haşim* ve başka şeyhler var idiler. Bunların içinde *Berkuk* un Şeyhi olan *Seyid Hüseyin Ahlatî* hepsinin ulusu idi. O günün gecesinde zikir ve tevhit edildi ve sonra *Şeyh-Bedrettin* okunan kuranı kerimleri tâ sabaha dek şerh ve tevil eyledi. O gece *Berkuk* bunların hepsine türlü türlü ihsanlar verdi *Şeyh Hüseyin Ahlatî* ye ve *Şeyh Bedrettin* e iki kız kardeş hapeş cariyeye verdi. Bunlardan *mariye* yi *Ahlatî* ye ve *Cazibe* yi *Şeyh Bedrettin* e verdi. *mariye* den *mir Hasan* ve *Cazibe* den kurban bayramı gecesi *İsmail* doğdu. *Cazibe İsmail* i doğurduğu zaman büyük kardeşi *mariye* bunu görmeğe gelmiş ve o günün gecesinde orada kalmış idi. *mariye* Şeyh ile o gece yüksek bahislere girişti. Kocası *Şeyh Hüseyin Ahlatî* den uyanmış olduğundan bu Habeş cariyenin yanında Şeyh gülün yanında diken gibi kalmış idi.

Şeyh dahi burada tanrının cezbesine tutuldu. Ve cezbeye tutulduğu gecenin ertesi günü *İmamı Şatî* nin türbesine gidüp bir çok ağladı ve burada haktan dilekler diledi. Oradan dışarı çıktı nereye gideceğini bilmiyor idi. Yalnız; nerede olursa olsun *Seyyid Hüseyin Ahlatî* nin yüzünü görmek istiyor idi. Bir yere girüp abdest aldı ve yolda giderken neyler çalman ve sema'lar edilen bir yere rast geldi. Şeyh dervişlerin ahvalini münkir olduğundan orada gördüğü Hanefî mezhebinde bulunan kimseleri ney dinlemekten alakodu. Kendisi sofilere aşurî derecede muhalif idi. Hepsini tekfir eder idi bu hususta kandisine karşı koyacak ve önüne çıkacak kimse yok idi. Fakat bu cezbeye düştüğü günlerde *Şeyhuniye* deki odasına uğramıyor idi. Bu sırada *Seyyidi Hüseyin Ahlatî* yi buldu ve kendisinin dervişi oldu. Ve üstündeki ağır libasları çıkarup kıldan bir aba giydi ve elinde ve avucundakileri şuna buna verdi. Ve kitaplarının hepsini *Nil* e döktü. Ve dünyaya veda ile vecid ve semaa düştü. Bir gün sokakta düşüp kendinden geçmiş idi. Kendisini alıp Hanikaha götürdüler. *Şeyh Hüseyin Ahlatî Bedrettin* in kitaplarını *Nil* e attığını ve bu vecdi ve istiğrak âlemlerine düştüğünü görüp eşitince *Şeyh Hüseyin Ahlatî* dervişlerine *Bedrettin* in berdar edilmesi niyetile etrafında ayak üzeri zikir etmelerini emreyledi. Burada *Sultan Berkuk* dahi var idi. O gün ve o gece zikir sürdüler. Ertesi günü sabah namazından sonra *Berkuk* sarayına gitti. Ve dervişlere ve *Şeyh Hüseyin* e in'amlar ve ihsanlar eyledi. Ve *Şeyh Bedrettin* e de nadir kitaplar verdi isede *Şeyh Bedrettin* kendi kendinden geçmiş ve kendiliğinden soyunmuş olduğundan çok zaman bunlara el sunmedi.

Mısır da bulunan Rumiler Şeyhin bu hallerini atasına haber vermek için *Müeyyet-i Rum* a gönderdiler. *Müeyyet* yola çıktı ve gele gele *Gelibulu* ya geldi ve burada hatibin evine kondu. Şeyhin atası; oğlunu merak etmekte idi. Oğlunun derviş olduğunu ve cezbeyle düşdüğünü duymuş ve bundan dolayı Hakka hamdu sena etmekte bulunmuş idi. Şeyhin atası oğlunu *Mısır* dan alup getirmesi için *Şehne Musa* adlı bir kölesini *Mısır* a göndermiş idi. *Şehne Musa* dahi *Gelibulu* ya geldi ve burada hatibin evinde *Müeyyet-i buldu*. Bir birini nice yıllardan beri görmemiş olduklarından ağlaşıp koklaşdılar. İki gün oturduktan sonra *Şehne Mısır* a gitti ve *Müeyyet Edirne* ye geldi. Ve Şeyhin atasına oğlunun sihat haberini bildirdi.

Şehne Musa ye gelince: Bu kul *Şam* a geldiği vakit *Timur* ile *Mısr* lılar arasında savaş var idi. *Şehne mısır* ordusuna katılmış ve savaşa girmiş idi. *Timur Şam* üstüne gelirken *mısır* lıları bir ovada yenmiş ve *mısır* lıların ölenleri ölmüş ve kaçanları kaçmış idiler. *Şehne* dehi kaçanlar arasında idisede atı dorduğundan bir dağdaki bir kayaya arka vererek kılıcını çekip durdu. Üzerine gelen dört kişi ile uğraşıyordu. Çok bahadır olan *Şehne* bunlardan ikisinin leşlerini yere serdi. Ve tekrar atma binüp meydana at sürdü. *Timur* un kendisi her nasılsa bunu görmüş ve ne yapacağını seyretmeğe başlamış idi. Sağ ve sola göz açtırmiyan *Şehne* nin üzerine her taraftan kargı uşuşdurdular ve kendisini atından inmeğe mecbu ettiler. *Şehne* yine arkasını bir kayaya vererek savaş etmeğe başladı. *Timur* ölmeden haman *Şehne* yi kendisine getirmeleri için çavuşlar göndardı. Çavuşlar yetişmeden önce kendisine bir ok değdi. *Timur Şehne* ye ok atanın haman başını vurdurdu. *Şehne* dahi *Timur* e doğru tenindeki ok ile yurüdü. Ve o halde kendisine dua ediyorken takati kalmıyup yüzü üzerine yere düştü. *Timur* un emrile kendisi tedavi olunmak üzere otaga götürüldü ve teninden ok çıkarıldı. *Şehne* nin aklı başına gelince su istedi. İçecek sanarak suyu vermediler. *Şehne* suyu içmek için değil abdest almak ve namaz kılmak için istediğini söyledi. Alimlerin kendisine teyemmümle namaz kılmasını söylemesi üzerine *Şehne* teyemmüm ederek namazını kıldı. *Timur* bunun bu halini işitmiş olmakla kendisini görmek ve *Yıldırım Han* dan haber almak istedi. *Eşik Ağası* m gönderüp *Şehne* yi huzuruna aldı. Ve yaralı ve zaif olduğundan kendisine oturmağa izin verdi.

Şehne kendisinin *Kadı İsrail* adlı bir alimin; bir savaş erinin kulu olduğunu ve *Mısır* da büyük bir fakih olan bir oğlu bulundu-

ğunu ve onu almak için *mısır*a gideceğini ve aynı zamanda *Yıldırım Bayezit* m onun için bir medrese yaptırdığını ve onu görmek istediğini söyledi. *Timur Şehne*yi *mısır*a göndereceğini vadedti. *Timur* ile *mısır*lılar arasında barış olduktan sonra *Timur Şehne*yi *mısır*a gönderdi. *Şehne* e *mısır*a geldi ve şeyhi bir kılaba içinde gördü ve ağlayarak kendisine sarıldı. *Şehne* şeyh ile beraber şeyhin odasında birkaç gün oturduktan sonra şeyhi atasına götürmek istedisede Şeyh bulunduğu halde gitmek tarafına yanaşmadı. *Şehne* yalnız başına olarak gelüp Şeyhin atasına olup bitenleri haber veri şeyhin atası oğlunun vaktinin *Bayezid*i olması için tanriye dualarda bulundu.

Şeyh in *mısır*da günden güne cezbesi artıyor idi. Şeyhi *Hüseynin Ahlatî*, *Bedreddin* in tabiatına yubusetin galebe etmesinden korkdu. Ve nabzını tutup nabzının her yana oynayışından tıp ile tedavisinin mümkün olamayacağını gördüğünden bir müddet seyahate çıkmasını gerek buldu ve günlece kendisine elma şerabile öküz dili içirdi. Ve hava tebdili için meşrika gönderdi. O tarihte yine *Timur* karışıklığı vardı. Şeyh dolaşa dolaşa *Tebriz*e geldi. *Timur* oğlunun ölüsü *Rum* dan *Tebriz* e getirilmiş idi. Buradan ölüyü *Sultaniye* ye götürürler iken şeyhi tanıyan birkaç acem kendisini görüp *Cezeri* ye tanıtmışlar idi ki bu acemler *Rum* diyarında bulunmuşlar ve *Cezeri* ile birlikte *Rum* dan *Iran* a gelmişle idi Bunlar şeyhi de alup *Sultaniye* ye gitmişler ve ölüyü gömdükden sonra *Tebriz* e dönmüşlerdi. *Timur* *Tebriz* e dönmüş ve bir ovaya konmuş idi. Herkes gibi şeyh dahi gelen askerleri görmek için orada dolaşırken bu askerlerin içinde *Osmanlı*lardan *Timur* tarafına geçmiş kimseleri görmüş olmakla bunlara Şeyh tân ediyorken *Yasavul* gelüp kendisini *Cezeri* nin çağırdığını söyledi. Ve kendi atından enip şeyhi bindirdi ve şeyhin önünde yayan olarak geldi ve tepe üzerinde kendisini bekliyen *Cezeri* nin yanına ve oradan da otağa gotürüldü. Otağın içi birçok Acem fazıllarile dolu idi. Şeyhin üstündeki libas bir köylü gibi çuldan ve abadan ibaret idi. Şeyh içeriye girip oturdu. *Cezeri* söz açmamasını tenbih etmiş olduğundan şeyh bu Acem fazıllarının birbirine karşı olan sözlerine hiç karşmadı. Bahis uza-mış ve arada hiç bir kimse bir şafi cevap vermemiş idi. Şeyh bu baptaki cevabı söylemek için izin istedi. Fakat kendisini “Ey der-viş! senin haddin değil...,” diye ret ettiler. Ve kendisi dışarı çıktı. *Cezeri* *Yasavul* ile kendisini içeriye aldırđ ve Hana kendisini tak-dim ve tarif etti. Ve yeniden bahis başlayup şeyh söz aldı ve herkes susup şeyhi dinlediler. O sırada ortaya atılmış olan müş-

killerin hepsini hal eyledi. Ve tevhid sırrından söz açtı ve herkesi hayran bıraktı. Şeyhin hal ehli olduğu herkes tarafından kabul ve tasdik edildi. Ve Vezir *Ebubekir* kadrini bilip kendisine dost oldu. *Timur* dahi kendisine hurmet ediyor ve her gece çadırına gelüp kendisile sohbet eyliyor idi. Ve gündüzleri dahi kendi otağına çağırıyor ve şeyh ile yalnız konuşuyor idi. Kendi kızını şeyhe vermek ve hatta memleketten dahi kendisine bir yer bırakmak ve kendisine Şeyhülislâmlık vermek isteyordu.

Fakat *Şeyh*; *Şeyh Hüseyin Ahlatî* nin hizmetinde bulunmak ve onun yerine şeyh olmak emelinde bulunuyor idi. Çünkü *Şeyh Hüseyin Ahlatî* kendisini yerine bırakacağını ve ondan sonra ahrete gideceğini söyler idi. Bundan dolayı istihareye yattı. Ruyasında şeyhi tarafından bir şahin geldi ve gagasile kendisini alup *mısır* a götürdü. *Şeyh Bedreddin* bu uykudan uyanınca *ام ولد* -oğlu *İsmaili* nannesi-ini kendisine vermiş olduğu *Kasım Feyyumî* yi yanında gördü. Çünkü *Şeyh Hüseyin Ahlatî* üç ay önce şeyhin ahvalini keşfetmiş ve bu *Kasım Feyyumî* yi şeyhi *mısır* a getirmek için kendisine gönde mişti. Şeyh bunu görünce sırtına bir kara kıldan aba geydi. Ve oradaki eşyasmden bir çöp bile yanma almıyarak *Kasım* ile o gece yola çıktılar. Sabahadek yürüdüler, ve sabah olunca bir mağarada gizlendiler. İkindiyedek mağarada kaldılar. İkindi namazını kılarak yine yola düzöldüler. Yine o gece dahi sabahadek yol aldır. Sabahlayın bir kaya dibine sindiler. Ve akşamadek orada kaldılar. Yine gece yurumek ve sabahlayın bir yere sinmek suretile sınırı buldular. Ve *Ahlat* a geldiler. Ve ertesi günü *Bidlis* e vardılar ve *Zeyn Hatî* nin medresedeki odasmasma kondular. Bu şehirde şeyhi tanıyanlar ve kendisinin pirdaşı olup kalenin dizdarı bulunan *Şir Ali* gelüp ziyaret ettiler. Şeyh burada üç gün üç gece konuk oldu. Sonra hayvanlar tedarik olunup *Şir Ali* ile birlikte *Mısır* a geldiler. Ve *Şeyh Hüseyin* in hankahına kondular, Bunların hankaha gelmeleri hankah ehlini aşırı derecede sevindirdi. Buraya geldikleri günün gecesinde *Şeyh Hüseyin Ahlatî* şeyhi odasına çağırıldı ve kendisine odasında *اربعين* çıkarmasını teklif etti. Şeyh; *Hüseyin Ahlatî* nin bu teklifini yapmadan önce çocuğu *اسماعيل* i görmek istedi. *İsmail* i getirmesi için *Cazibe* ye *Kasım Feyyumî* gönderilmiş isede *Mariye* şeyhin gelmesini recâ ettiğinden şeyh gelüp oğlu *اسماعيل* i gördü ve o gün orada kaldı. Sonra yedi kimse ile birlikte *Recepte* *اربعين* e girdiler. Bu *اربعين* şeyhin nefisine pek güç geldi ve kabze düştü. Onun için bir *اربعين* e daha girerek nefisine siyaset etmek istedi.

Şeyh Hüseyin Ahlatî ikinci *اربعين* e lüzum olmadığı ve kabz nisbetinde bast olacağını bildirdi. Ve Şeyhe nefis yemekler yedirdi ve geceleyin de uyumasını söyledi. Şeyh o gece uykuda 18000 âlemi açık gördü. Ve büyük ve geniş bir denize daldı. Ve bu denizin içinde birçok âlemlerde dolaştı. Bunun üzerine yine Şeyhinden ikinci bir *اربعين* e girmek istedi. Şeyhi yine kendisile *اربعين* e gireceğini söyliyerek o gün nefsine kuvvet vermek için yemesini ve içmesini söyledi. *Erbain* e gireceği sırada yine bir denize daldı ve üç gün ve üç gece kendisinden geçti ve o halde kaldı. Kendine geldikten sonra abdest alıp geçen namazlarını kaza etti. Ve sonra ikinci *Erbain* e girerek gün aşırı yiyecek yiyor ve her ne hal vaki olursa Şeyhine söylüyor idi. Bu *Erbain* de doldu, Fakat Şeyh iriştığı noktadan daha ilerisini istiyor idi. Şeyhi buna: "İstedığın sendedir. Senden irak değildir...", diye teselli verdi. Ve bu *اربعين* , *رمضان* m son günü bitmiş olmakla o akşam iftar ettiler ve ertesi günü bayram namazını kılıp odalarına dağıldılar. *شوال* geçtikten sonra yine üçüncü bir *اربعين* e girmek istedi. Kendine arkadaşlarından uyanlar olmadığından *Zülkade* de tek başına *اربعين* e girdi ve yemeden ve içmeden bu halvette doksan gün kaldı. Önüne sıcak süt getiriliyor ve Şeyh bunu içmiyerek yalnız bunun buğusuna ağzını veriyor idi. *ایام تشریق* de ise yalnız tuz yalamış idi. O kadar zayıflamış idiki zâfından sesi işitilmiyor ve göz kapakları kapanmıyarak açık kalıyor idi. Ayakta durmaga takatı kalmamış olduğundan namazların sünnetlerini oturarak kılıyor idi. *فتا في الله* e düşmüş ve *بتا بالله* e yol açmış idi. Şeyhin kendisini yedi kez *اربعين* çekmiş olduğunu söyler idi.

Bir gece *Şeyh Hüseyin Ahlatî* esrara dair söz açmış ve etrafına cevherler saçmış idi. Bu sırada Şeyhe bir nazar etti ve Şeyhin gözünden perde kalkıp peygamberimizin ruhu görüldü ve Şeyhi kendisine çağırdı. Buanda Şeyh *الله* diye bir bağırdı ve düşüp aklı başından gitti. Kendisinde bir varlık kalmadı Ruhu Ahmedile beraber öldü. *Şeyh Hüseyin Ahlatî* Şeyhe gizlice Ruhu Ahmediyeye secde etmesini işaret etti. Ruhu Ahmediyeye secde ederken kendisine gelen Şeyh kendisinin; esrara dair söz söylemekte olan Şeyhi *Şeyh Hüseyin Ahlatî*; ye secde etmiş olduğunu ve *Şeyh Hüseyin Ahlatî* um ruhile Ruhu Ahmedinin birleşmiş bulunduğunu gördü. Bunun üzerine *Şeyh Hüseyin Ahlatî* Şeyhe hilâfet verup kendisine halife eyledi. Ve zahirde kendisinin halifesi isede batında hakkın halifesi olduğunu söyledi. Ve çok geçmeden bir cuma günü cuma namazını kılmak üzere geldiği *Tolun* camiinde hastalandı. Ve son

dakikada kendisinden sonra yerine *mahmul Rumî - Şeyh Bedrettin* in geçmesini vasiyet etti. Ve Şeyhe döndü: "Rum mülkünün mansuru canını dost yoluna vermek gerektir...", diyerek güldü ve sonra gözleri yaş ile doldu. Ve biran sonra *Şeyh Hüseyin Ahlatî* nin can kuşu göklere uçtu. *Şeyh Bedrettin Şeyhi Hüseyin ahlatî* nin bu işaretinden müteessir olarak bir zaman düşünmeden kendini almadı. Sonra hakka teslim olmak yolunun yolcusu olan Şeyhin gönlüne *Yunus* un şu sözü geldi ki kendisinin güzel sesli bir derişine bu sözü dünyadan gidinceye dek okuturdu.

Bir dürrü yetimim ki görmedi beni umman
 Bir katreyim illâ ki ummane benim umman
 Dem urmaz idi *mansur* tevhidi انا الحق dan
 Aşk darına döst zülfü asmıştı beni uryan

Şeyh; Seyyid Hüseyin Ahlatî nin yerinde altı ay kaldı. Her taraftan gelen halifeler Şeyhi çekemiyerek birçok lâflar söylediler. Ve hepsi kendilerinin Şeyhden ziyade bu yerin ehli olduklarını iddia ettiler. Şeyh bunlara yumuşaklıkla sözler söyleyip içlerinden birinin seçilerek tayin edilmesini ve kendisi de dahil olduğu halde hepsinin ona biat eylemelerini teklif etti. Bu gelen halifeler Şeyhin faziletini anlamış ve bu yere ehil olduğunu görmüş idiselerde Şeyhin kendilerine göre genç bulunduğunu ileri sürüyorlar idi. Şeyh burayı bırakıp *Rum* a gelmek istiyor idisede Şeyhi *Hüseyin Ahlatî* nin sözünü kırmak istememesi buna mani oluyor idi. En sonunda *Rum* a gelmek üzere *Mısır* dan çıktı. Şeyh bir iki konak ayrıldıktan sonra *Hankahın* içindekiler birbirine girdiler. Bunlardan on yedi kişi çıkup *Kudüs* te Şeyhi buldular ve kendisine biat ettiler. Buradaki *Ibni Kışmîrî* ölmüş ve onun yerine oğlu *İdris* kalmış idi. *İdris* Şeyhi bir ay alakodu ve kendisine biat etti. Ve Bin Eşrefi verdi. Ve *Şam* a dek kendisile birlikte geldi. *Şam* da bir hafta kaldıktan sonra *Halep* e geldiler. *Halep* türkmenlerinden bin kişi Şeyhi karşıladılar. Ve kendisi için bir Hanikah yapmak ve içlerinde alıkomak istediler. Bunlar Şeyhe mürit olmuş idilerki içlerinde *Nesimî* nin asılmasına fetva vermiş olan bir kimse de var idi. Şeyh buradada durmadı. *Konya* ya geldi ki burada kendi şehrine gelmiş gibi rahat etti. Ve bir zaman burada eğlendi. Şeyh *Konya* hıların medrese yanında kendisine bulmuş oldukları eve girmiş idi. Şeyh *Konyadan* çıkıncaya dek hergün medreselileri evinde besler idi. Birçok ilim ehli kimseler kendisine mürit oldular. Sofuları sevme-yen *Karaman Oğlu Şeyhin Konya* da durduğunu istemiyor idi.

Şeyhi sarayına çağırıp istemiyerek ziyafet verdi ve sonda kendisinden keramet göstermesini istedi. Şeyh buna toprağı göstererek ne olduğunu sordu *Karaman oğlu* toprak olduğunu söyleyince yemiş ağaçlarının nereden bittiğini sordu. *Karaman oğlu* gülererek yerden bittiğini söyledi. Akan suların ve pınarların nerede çıktıklarını da sorup bunların da yerden çıktığı cevabını *Karaman oğlu* ndan aldı.

Bunun üzerine: «Ey padişah! bizden sen keramet iste!. Dünya kerametle dobdoludur. Bu yolda toprak olursan bütün yemişler senden biter. İçin, dışın kerameti dolar. Ve hikmet pınarları senden çıkar!...» diye cevap vermiş olduğu gibi dervişlerine dönüp zikretmelerini emreyledi. Bunlar tevhit sürerler iken şeyh müra-kebede bulunuyor idi. Padişahın gönlünden perdeler kalktı. Ve padişaha bir çok âlemler açıldı. Padişah kendisinden geçmiş ve ruhu yükseklere çıkmış idi. Dervişler zikrediyorlar iken padişah kendisine geldi ve bu hale hayran kalıp şeyhe biaat eyledi.

Aksaraylı Şeyh Hamit o tarihte sağ idi. Şeyhin *Konya* da olduğunu işidip *Konya* ya gelmiş ve birlikte burada halvet etmiş idiler. Padişah bunların ikisini de otağına davet etmiş ve ikisine de mürit olarak haklarında in'am ve ihsanda bulunmuş idi. Şeyh buradan *Germiyan* e geldi ve genç *Germiyan* Beyi anasile beraber şeyhi karşıladı ve anası ve kendisi şeyhin önünde tevbe ettiler. Buradanda şeyh Aydın eline ve *Tire* ye geldi. Burada da bir çok kimseler kendisine biat ettiler.

Buradan da *İzmir oğlu* nun davetile *İzmir* e gitti. Ve *İzmir* kal'asını *Timur* neslinden *Karahan* daha yeni almış idi. Kalede bulunan dört beş yüz kişinin hepsi şeyhin yüzünü görmeden kendisini rüyalarında görüyorlar idi. Nihayet hepsi şeyhin müridi oldular. *Sakız* kâfirleri dahi şeyhin kerametlerini gördüklerinden beylerine şeyhi davet etmesi ve gelüb sırrimesihi söylemesini rica ettiler. Beyleri buna mail bulunduğundan papazlar toplandılar ve şeyhi davete gittiler ve şeyh *Sakız* a gidüb gelesiyedek beylerinin oğlunu *İzmir* kalesinde rehin kalmak için beraberlerinde götürdiler. Ve yanlarına şeyhe verilmek üzere birçok armaganlar aldılar. Bu papazlar gelüb şeyhe armaganlarını verdiler ve başlarını şeyhin önünde yere koyup yeri öptüler. Ve şeyhe yalvardılar ve peygamberleri şefaati koyub kendileriyle *Sakız* a gitmesini ve rehin olmak üzere beylerinin kendi oğlunu göndermiş olduğunu söylediler. Ve beylerinin âlim bir kimse olup şeyhin faziletini duyalıdanberi mesrur olduğunu ve kendisi gelmekten aciz bulun-

duğunu bildirdiler. Bu papazlar yedi kimse idiler yediside arabea biliyorlar idi. Şeyh bunların davetlerini kabul eyledi ve beylerinin çocuğunun alakonulmasma razı olmadı. Buradan bir gemiye binüb *Sakıza* doğru açıldılar. Yolda bunları bir fırtına yakaladı. Batmak korkusile telâşa düştüler. Şeyh, el kaldırdı bir dua etti. Çalap duasını kabul edüb fırtına dindi. Ve *Sakıza* yaklaştılar. *Sakız* beyi kayıkla kendisini karşıladı. Ve Şeyhi getiren gemiye girdi. Bu bey heyet ilminde mahir idi. Şeyh bununla o gün heyetten bahsetti. Şeyhi görenler ve sohbetini dinleyenler kendisine *ikinci mesih* diyorlar idi. Bey Şeyhi bahçesine indirdi. Ne kadar papazlar varsa hepsi Şeyhe geldiler. Şeyh o gün ve o gece de dervişleri ile orada zikrtevhit ile meşgul oldular. Tevhidin nuru bunların yüreklerine dokundu. Ve niceleri ağladılar.

Bu papazların içinde iki yabancı büyük papaz var idi ki bunlar oraya yilda birkez gelir, giderler idi. Şeyhin cezbesi bu iki papaza dokunub bunlar gizliden islâm dinine girdiler. Ve bunlardan başka beş kişi de iman eyledi. Şeyh bunlar ile *Edirne* de buluşmağa söz verdi. Ve on gün burada kaldıktan sonra döndü ve kendisine açık olmuş olan *Sakız* beyi de Şeyhi oğurlamak için denizi kendisile beraber geçti. Şeyh *Edirne* ye gitmek ve sıla etmek istiyor idi. Lâkin *Rum* beyleri biri birine girmiş ve her yanda asker ayaklanmış ve *Saruhan*ın gemileri yolları tutmuş idi. Onun için Şeyh *Kütahya* ya gitmiş ve o yoldan *taman* dağını aşmış idi. Buradaki köylerin birinde bir alay torlaklar türlü türlü dumburdular ile Şeyhin yoluna durdular. Ve Şeyh; bunların kendisine sordukları suallere cevap verdise de bunlar Şeyhin sorduğu suallere cevap veremediklerinden ve Şeyhin sözleri bunlara tesir ettiğinden hepsi Şeyhin önünde tevbe ettiler. Ve bunlar dahi yanında olarak Şeyh *Muharrem* de *Bursa* ya geldi. *Bursa* lılar dahi Şeyhe mürit oldular. Ortalık yatıştıktan sonra Şeyh *Bursa* dan *Edirne* ye doğru yola ıktı *Gelibolu* dan ve *Seyit kavağın* dan geb *Koğar dağı* na gelince kendisinin hısım ve akrabası karşıladılar. O gece *Malgara* da kaldılar ve burada dahi bir çok kimseler kendisine biat ettiler. Oradan *Edirne* ye geldi ve ata ve anasını sağ buldu. Şeyhin anası ve anasile beraber birçok kadınlar dahi Şeyhe biat ettiler. Şeyh o yıl *Edirne* de kaldı. Ertesi yıl *Bursa* dan davet etmeleri zerine *Bnrsa* ya ve *Aydın eline* kitdiği söylenir ki bu seferinde ata ve anası kendisile beraber *Acısu* dan öte geçmiş idile. Sonra Şeyh *Edirne* ye dönmüş ve yedi yıl halktan kendisini ekb hiç dışarı ıkmmamış idi. Şeyh halvette bulunduğu günlerin birinde

oğulları ve kızlarile kâfir kıyafetli bir kimse gelmiş ve şeyhin elinde islâm olmuş ve şeyh tarafından عبد السلام adını almış oldu ğunu söyleyerek kendisini görmek istediğini ağlaya ağlaya bildirmiş idi. Bu; *Sakız* da kendisile görüşen iki büyük papazdan biri idi. Şeyh; halvetten çıkub bunları yanına aldı ve عبد السلام m kız kardeşinden başka hepsi şeyhin elinde imane geldiler. عبد السلام m kız kardeşi bir ermeniye varmış ve ondan *Harmana* adlı gayet güzel bir kız dünyaya getirmiş idi. Şeyhin oğlu bu kıza tutulmuş ve kıza şeyhin oğlunu sevmiş olduğundan *Harmana* şeyhin gelini oldu. Ve bundan şeyhin kız ve oğlan torunları doğdu. Şeyh, yalnız namazdan namaza dışarı çıkıyor idi. Arasına bir pişmiş şalgam yiyor ve bazı kerre de on beş gün hiç bir nesne yemiyor ve içmiyor idi. Yalnız kendisinin tertip etmiş olduğu bir macun ile yaşıyor idi.

O sırada Yıldırımın şehzadeleri arasında fetret koptu. *Süleyman* m yerine *Musa* geldi. Ve ilim ve fazlile maruf olan şeyhi kendisine kazasker yapmak istedi. *Musa* şeyhi o gece rüyasında görmüştü. Şeyh kendisine süt ve bal vermiş ve sabah namazın da imamlığa geçip ilk rekâta الرحمن suresini ve ikinci rekâta والفجر suresini okumuş idi. *Musa* sabahlayın şeyhi görürk için camiye giderken yanında bulunan *Şah Melek* e bu ruyasını söylemiş idi. Bunlar camiye girüp sabah namazının sünnetini kıldılar. Farz kılmak üzere kamet olununca şeyh imamlığa geçti ve ilk ve ikinci rekâtlarda *Musa* m rüyasında gördüğü sureleri okudu. *Musa* namazdan sonra şeyhin eline ve ayağını düştü ve kendisinin kim olduğunu bildirdi. Şeyh bunları odasına götürüp *Musa* nm rüyasında gördüğü gibi önlerine bal ve sut koydu. Bu kerametleri gören *Musa* kendisine kazaskerliği kabulü için pek çok yalvardı. Şeyh bunu kabul etmiyor idi. En son yalvarma ve yakarmalara dayanamıyarak yedi yıl halvetten dışarı çıkmamış olan şeyh bu kazaskerliği kabul etti. *Musa* ya kazanın takdiri irişüp *Mehmet* padişah olunca şeyh; *İznik* e gönderildi. Ayda kendisine bin akça ulufe veriliyor idi. تسهيل i *İznik* de bitirdi. Ve *İmam oğlu* ile Padişaha takdim etti. Ve kendisinden hacca gitmek ve uradan *Mısır* a dönmek için izin istedi. Çünkü *Mısır* daki hanikahtan gelenler olmuş ve şeyhten oraya gelmesi için vadalmışlardı.

Fakat Padişah şeyhe izin vermedi. Bunun üzerine şeyh dostlarına ve çoluk ve çocuğuna veda ile *İznik* den çıkup *İstendiyyar oğlu* na doğru kaçtı. *İstendiyyar oğlu* bunun gelmekte olduğunu duyup karşı çıktı. Ve şeyhi alup şehre getirdi ki şeyhin şehre gir-

mesi جمادى الاولى nm on dördünde idi. O gece *İstendiyyar oğlu* nm bir oğlu duğdu. Kundağıle Şeyhin kucağına getirdiler. Şeyh ağzında bir hurma ıkneyüp rikini çocuğun ağzına verdi. Ve adını *İsmail* koydu. Şimdi bu bey oğlu bey olan zat lutf ve itamlarile hepimizi gözetmektedir. *İstendiyyar oğlu* Şeyhin Őarka veya tatar diyarına kitmesi ve daha iyisi olmak üzere tatar diyarına gitmesi ve *Kırım* Őehrini ilim ile mamur eylemesini ve aynı zamanda Hana elçi olmasını istedi. Ve uluk ve çocuklarının kendi yanında kalmalarına müsaade etti ve bunlara bakacağını ve görüp gzeteceğini vadeyledi Ve Hanın Şeyhin zühtü tekvasmı işitmiş olacağından ve kendisini görmek istemesi tabii bulunacağından Őarka gitmeyiip *Kırım* a gitmesi hususunda ısrar etti. Őarka gitmemesine sebep olmak üzerede orada padişah bulunan *Őahruh Bey* in zlme mail olmasını ve osmanlılar ile savaş itmiŐ ve *Timnr* neslinden bulunmuş olmakla Osmanlılardan intikam almak istemekte bulunmasını ve aynı zamanda bu katil ve cebbar ve zalimin tekvaya ve fetvaya uymıyan tekliflerde bulunacağı Őphtesiz bulunduğunu söyledi. Ve eğer *Mehmet Han - Çelebi* Őiddetli ve gnl katı bir kimse olmaya idi ona bir elçi göndermek ve Şeyh için araya girmek istediğini fakat zaten kendisine fena gözle bakmakta ve aradan kaldırmak istemekte olduğunu ve Şeyhin kendi yanında olduğunu duyacak olursa iÇin fenaya varacağını bildirdi. Ve tekrar *Hani* ihtiyar ile o tarafa gitmesini reca etti. Ve *Kırım* hanının *Sultan Aklu* nun kardeşi olduğunu ve *Aktu* yn *Sultan mehmet* in telef ettiğini ve bunun için oraya gidecek olursa Hana mahrem olacağını ilve etti. Ve bununla beraber Őarka gitmemesi için adi ile cihana Őöhret salmıŐ olan *Őahruh Bey* i çok çok batırdı.

Şeyh; *İstendiyyar Oğlu* ndan bir fayda olamayacağını gördüğünden ister istemez sözlerini kabul ile *Kırım* a geçmek zre gemiye bindi. O sırada savaş bulunduğundan *Efren* Denizi tutmuş idi. Geminin reisi gemiyi *Etlak* sahiline yanaŐtırdı. Şeyh de sabah namazını kılmak için karaya çıkmış ve abdest alup cemaata imam olmuş idi. Bu sırada reis gemiye yelken açtı ve Şeyhi bırakup denize açıldı. Birinci rektı kılmıŐ olan Şeyh; ikinci rektta *Őati* mezhebince *Kunut duası* nı okudu. Ben bu halleri Şeyhin yanında bulunan kulu *Cater* den naklediyorum. Şeyh namazdan sonrada dualar okudu ve hakka yalvardı. Gemi gidiyorken bir kıyamet koptu. Bir kâfir gemisi bunlara yetiŐp kimisini ateŐ ile yaktı, kimisini de diri diri tutsak aldı. Tutsak almanlar içinde *Kara Haydar Musa* denilen reisleri de var idi. Şeyh bunların hallerini gözleriyle karadan

görüyor idi. Bu *Kara Haydar* nice yıldan sonra kâfir elinde tut-saklıktan kurtulup *İzmir* e geldi ve başına gelenleri bize ağlıyarak şöyle anlattı:

Şeyhi bir gece rüyamda görmüştüm. Hemen ayaklarına kapap kendisinden eksikliğimi diledim:

“Gam çekme takdir böyle imiş ne yaptımsa sana hepsini helâl ettim...” dedi. Ertesi günü kâfirler âyinlerini yapmak için kiliseye girmiş idiler. Kiliseyi hıncahınc doldurmuş olan kâfirlere papazları beni göstererek:

“Bu kimdir?!.. bu gece rüyamda عيسى روح الله ile birlikte gök yüzünde bir kişi gördüm bu kimseyi bizden istedi. Bundan anladım ki عيسى روح الله ile birlikte olan o kişi türklerin ulularından biridir. Bu kimse ağlıyarak o kişiden suçunu affetmesini diledi. Ve o da bunun her istediğini verdi.. Sizde buna ne isterse verin...” dedi. Bunun üzerine beni âzad ettiler ve gemiye bindirüp *Sakız* a gönderdiler. Ben de *Sakız* dan *İzmir* e geldim.

bu kimsenin *İzmir* e gelmesinden birkaç gün sonra birkaç kişi *Siroza* gidecek idiler. Bu kimse onlara yalvardı ve onlar ile birlikte *Siroza* gitti ve orada amcamı bulup kendisine derviş oldu.

Bunlar; Şeyhi karada bırakup gemi ile denize açıldıktan sonra *Etlâk* kâfirleri Şeyhi görüp büyük bir kimse olduğunu anladılar. Ve kendisini şehre götürdüler. *Mehmet Han - Çelebi Musa* yı ortadan kaldırdığı sırada bir yol bulup *Etlâka* kaçmış olan *Azep Bey* ile Şeyh burada buluştular. Ve her ikisi birlikte *Han* a gitmeğe karar verdiler. Fakat *Mirci* ile *Kara Buğdan* arası açık olduğundan *hana* gitmekten vaz geçti. Ve herne olursa olsun memleketine dönmeğe karar verdi. Ve yazup bitirdiği نور القلوب adlı tefsirini padişaha sunmak istedi. Bu tefsiri Şeyhin vartaya uğraması üzerine dervişleri saklamışlardı. Şimdi evlâdının elinde gizli tutulmakta ve dışarı verilmemektedir.

Saydın eceli gelince sayyada gider denildiği gibi Şeyh de padişah ile buluşmak üzere Ağaç denizine - Deli ormana geldi orada başına birçok kimseler üşüştüler. Oradan *Zağra* ya geldi. Ve *Dûcalar - köyler* toplanup kadiaskerliğinde iyiliğini görmüş oldkklarımdan Şeyh için her biri bir armağan sundu. Onlara orada birkaç gün nasihat eyledi. Sonra hepsi yerli yerine dağıldılar. Padişah Şeyhin geldiğini işittince kendisine bir kasti olduğu zannına kapıldı ve bunu hoş görmedi. *Kapucu Başını* m yanma iki yüz kişi koşuldu. Ve *Kara Sinan* ve *Ütücü Oğlu* da bunlar ile beraber idiler. Bunlardan başka bir de Şeyhi sevenlerden *Yusuf Bey* yanlarında be-

raber idi. Bunların geldikleri bir gece idi. Şeyh namaz kılıyor idi. Namazı bitirdikten sonra göğe bakup "Necmin iktiranını,, gördü ve bundan işinin bittiğini anladı. Yanma koymuş olduğu kum saatinin içindeki kum akınca her şeyin bitmiş olacağını önceden haber vermiş idi. Saatte kum bitince ne olacak diye merak ile bakan kimseler hiç bir şey görmemiş idiler. Kıyafetini değiştirmiş olan *Kapucu Baş Elvan Bey* içeri girdi. Ve Şeyhi alup yola çıkardı. Yolda gelirler iken Şeyh namazda kendisinden geçti ve nabzı durup ölü gibi oldu. Bunlar Şeyhi ölmüş sandılar. Bir saat sonra aksırarak Şeyh kendisine geldi. Şeyhin padişaha gelinceye dek yolda böyle yedi defa kendisinden geçtiği söylenmektedir. *Siroza* geldikleri vakit Şeyhi bir ev içine hapsedtiler. Padişah *Selânik* üzerine gelmiş idi. O zamanda *Yıldırım* m oğullarından *Ankara* savaşında kaybolan *Düzme mustata Selânik*ten ortaya çıkmış ve *Edirne*ye yürümüş ve başına birçok beyler toplanup kendi adına hutbe okunmağa başlanmış olduğundan *han mehmet* bunu ortadan kaldırmğa kalkışarak kendisini tutturmuş ve asdırup kabrını gizlemiş idi. Şeyhin etrafından kendisine iftiralar yağdırılıyor idi.

Bir gün (الشيخ في قومه كالي في امته) kavmi arasında şeyh; ümmeti arasında peygamber gibidir) hadisine dair söz söylemiş idi. Bundan kendisinin peygamberlik davasında olduğunu çıkarırlar olmuş idi.

Börklüce Mustata dan dahi şeyhe mazarrat tokundu. *Torlak Hükmal* dahi halka çok hile etmiş ve buda tutulub asılmış idi. *İyğül oğlu* nun dahi başında saltanat havası esüb *Kaz ovası* nda savaşa girmiş ve en sonda buda savaşta düşmüş ve başı gesilmiş idi. On beş yaşında padişah olmuş olan *mehmet Han - Çelebinin* başına bunlar gibi nice nice vakalar gelmişti. *Daveti şems* ile meşgul olan şeyhin başına dünya halkının üşüşüklerini ve kendisine iktida eylediklerini görünce kendi saltanatını tehlikeden kurtarmağa kalkıştı. Şeyh; züht ile tekva ile alemler mamur etmek isteyordu. Her nereye giderse arkasından güneşin de beraber gittiği sanılır idi. Padişah her nekadar şeyhin faziletini biliyor idise daima kendisinden gelecek tehlikenin önüne geçmek için uyanık bulunuyor idi. Kısaca bir söz söylemek gerek ise denilebilir ki: Şeyhe her ne geldise başındaki ahabın çokluğundan gelmiştir. Aradaki fetva bir suretten ibaret idi.

O zamandaki şeyhler ve âlimler bunun gerek tarikat ve gerek şeriatteki yüksek mevkiine haset ediyorlar idi. Bunun için onların hepsi şeyhin hiç gönlüne gelmemiş olan saltanat davasında oldu-

ğnu söyleyerek aleyhinde bulunuyorlar idi. Nihayet Acemden gelmiş olan bir ulu âlimle bahsettirmek üzere şeyhi padişahın yanına aldılar. Padişah şeyhi görünce ağzını açtı ve: “Ne için benzin sarı, hastamısm; yoksa canını kelermi soktu?. Ne için bir yerde oturup karar etmedin?!...”, dedi.

Şeyh buna cevap olarak: “Güneş batacağı vakit sararır., dedi.

Padişah: “Ne için اولوالامر e muhalefette bulundun., dedi.

Şeyh; Buna: “Sen ne için Hakka muhalefette bulundun., dedi.

Padişah; Hakka ne zaman muhalefette bulunduğunu sordu. Şeyh Hacce gitmek istediğini ve buna izin vermediğini ve böylece Hakka muhalefet edilen yerden göçmek gerek olduğu için *İstendiyyar oğlu* na gittiğini ve ondan sonra başına gelenleri anlattı.

Bundan sonra Acemden gelmiş olan *mevlana Haydar* ile ikisi bahse giriştiler. Ve bahis bir iki gün sürdü. Mübahasede şeyhin fazlı gün gibi meydana çıkmış ve kendisinin şeriatça öldürülmesine bir sebep görülmemiş olmağla *monla Sadettin* e yetişmiş olan bu *monla Haydar* şeyhe hormet gösterdi ve şeyhin kanma girilmemesini istedisede sözü dinlenilmedi.

Padişahın şeyhi her nasıl olursa olsun öldürmek istediğini bilen bir alay kimseler öne düşüp divane geldiler ve öldürülmesi için el birliği eylediler. Bunlardan biri *Bayezit Paşa* biri dahi şehzade hocası şeyhi sevenlerden Keçinan *Fahrettin* idi. Bunlar kendi akıllarınca şeyhe türlü türlü rabıtsız sualler sordular. Şeyh bunların bu suallerine cevap vermeğe lüzüm görmedi. Bunlar; şeyhin kendisinden kendi aleyhine fetva dahi istiyorlar idi. Şeyh bunların hepsine ayrı ayrı beddualar etti. Ve hepsini şeyhin kendi aleyhlerinde etmiş olduğu dualar tuttu.

Şeyhi şer’ile ilzam edemediklerinden aleyhinde “malı haram, kanı helal., diye urf ile fetva verdiler. Ve Şevvalin yirmi yedinci cuma günü asdılar. Kendisi yıkanmasını *meccun* a vasiyet etmiş ve nereye gömüleceğini bildirmiş idi. Darağacında bir gün bir gece kaldıktan sonra asıldığının ertesi gününün kuşluk zamanında kendisi almub eski camiin sağ yanında yıkandı vasiyet etmiş olduğu yere gömüldü. O gün padişahın canı sıkıldığından eğlenmek için bahçeye girdiği zaman karşısında şeyhi görüp asılmamış olduğunu sandı. Ve şeyhi bahçeye koymuş olduklarından etrafında kilere söylendi. Padişah bugünden itibaren saraya tutuldu. Ve el ve ayağı büküldü. Şeyhin haksız yere asılmış olduğunu anladığından sebep olanların bir çoğunu kapısından sürdü.

Bu kitapta buradan aşağıda *şeyh Bedrettin* in müritlerine

biat vermesi ve zikir telkin etmesi ve kendisinin tarikat silsilesi vardır. Eser sahibi bundan sonra da kendi halini ve şeyhin çoluk ve çocuklarını şöyle söylüyor:

Şeyhin «veli nimet zadeler» diye anılan çocukları şeyhin işleri bozulduktan sonra korkularından meydandan çekildiler. Benim atam *Sejid Beşa* denilen *İsmail Bey* namındaki şeyin oğlu atasile görüştü ve onun iznile yanından ayrıldı. Köyüne gitmek için *Börklüce mustafa* mn yauma geliyorken (813 h.) de ecelile öldü. *Mendres* suyu yanında *Nezar* denilen köye gömüldü *Nezar* köyü halkı kendisini gömdükten sonra *Börklüce mustata* ya mektup ile hali bildirdiler. O taraftan gelenler beni ve benimle beraber kalan iki kız kardeşimi alıp *Börklüce* ye götürdüler. Büyük atamız o sırada *İznik* e gönderilmiş idi. Kendisi bizi *İznik* e istemiş olduğundan bizi *Börklüce* büyük atamıza getirdi. Büyük atamız bizi görünce ağlayarak gözlerimizden öptü kendisi *İstendiyyar Oğlu* ne kaçtığı zaman biz *İznik* de idik. Sonradan asıldığını duyduğumuz vakit *İznik* bize dar geldi. Atadan ve anadan ayrıldığımız gibi bir de büyük atamızdan ayrılmıştık. Şeyhin ölümünden sonra içimiz içimize sığmıyor vatanımız olan *Edirne* yi istiyor idik. Nihayet *Edirne* ye geldik. Orada şeyhi sevenler bizi hoş tuttular ve okuttular. Ben Kur'anı hıfz eyledim. Sonradea ilim okumağa başladım. ve *molla Hüsvrev* in hizmetinde *Camii kebir* e imam oldum. Sonra bizim ailemizden biri *Sultan murad* tarafından tevbe ettirilerek kendisine berat verilmiş ise de ulak şeklinde bir yol kesici olan *kam ine beyi oğlu* nu öldürerek *Karin adası* na kaçmış olduğundan onun yerine bizi hâpîs ettiler. Sonra padişahın kız kardeşi bizi padişaha yalvararak af ettirdi. Hapisten çıktıktan sonra *Edirne* de duramıyarak evi barkı bıraktık. *Bursa* ya geldik. Burada bir kaç gün durduktan sonra *Köynik* e gittik. Amcalarımızı orada bulduk. Bunların ikisi *Akşemsettin* yanında *erbain* çekmekte idiler. Bizde biat idüp *Akşemsettin* e mürid olduk. Çünkü bugün yol klavuzu olan mürşit odur. *Akşemsettin* şeyhten fıkıh, tefsir ve heyet okumuş olduğunu söyler ve her zaman şeyhin adını «üstadım!» diye yad eyler idi. Amcalarımı gördüğü vakit الولد سراجيه - çocuk atasının iç yüzde kalan sırrıdır ki atasından doğan çocuk o sırrı dış yüze çıkarmış ve o sırrın kendisi olmuştur.] der ve onların gönüllerini hoş ederdi. O kış *Köynik* de kışladık. O sırada *Sultan murad*, *Engrus* ile savaş için askerini *Kosva* ya çekmiş kendisi dahi gaza niyetile *Edirne* den çıkmıştı. Amcam *mustata* kardeşine gazaya git-

melerini ve aynı zamanda sıla edip şeyhin kardeşi olan amcalarını dahi taziye etmelerini teklif etti.

Amcamın -*Ahmet Paşa* mn *Akşemseddin*'in oğlundan dul kalmış *Kübra* adlı bir kızı vardı. Onu bana vermek ve kendileri bizi bırakup gazaya gitmek istediler. Aynı zamanda büyük atamın yerine zaviyede beni bırakacaklarını söylediler. Amcâmm kızı ile izdivacımızı icra edüp gazaya gittiler. Mevlâ bize bir kız iki oğul ihsan etti. Bu oğlanların birine *İsrail* birine de *Mahmut* adını verdik.

Sultan Murad gaza için *Nefiri dm* ilân etmiş olduğundan biz de gazaya gitmiş ve savaşa girmiş idik. *Sulan Murad* biz sofuları görünce sağa oğlu *han Mehmet* in yanına verdi. Ve ertesi günü savaş edileceğinden bizden dua istedi. Ve kendisi dahi yana yakıla dualar etti. Sabahleyin Şafak vaktında her yerden ezanlar okundu. Namaz kılındıktan sonra savaş vaziyeti alınıp iki taraf biri birine girdi. Ve o gün sabahtan geceye dek savaş sürdü. Ve sonunda kâfirler yenildiler. Padişah bu sevinç ile bizi otağına çağırıldı. Ve amcalarımı kendi oturduğu minderin üzerine oturttu. Namaz vakti gelince ta otağın önünde ezan okuttu. Padişahın hizmetinde bulunanlar namaz kılmak için oraya geldiler ben de otağın önünde oturuyordum. Beni görünce tanıdı ve : «molla hafızı beri alın!.. İmam olsun» dedi. vedo gönlü bir kat daha sevinçle dolmak için «الله نور...» ayetini okumamı söyledi.

O akşam orada yenilip içildi ve sonra yine kur'anlar okundu ve nusret ayetleri okundu. Padişah sevinç içinde idi. Bir şaka olmak üzere amcalarımla padişah arasında [benim için şu sözler söylendi:

— Bir kul hizmetini bırakup kaçtıktan sonra ele geçse onun cezası nedir?!

— Hiç azad edimiyerek kullukta kalmaktır.

— Bir yıldır camiin imamı kaçtı bu benim kaçkıнімdır. Onu ben hapis edeceğim.

Yatsı namazına kamet olununca padişah küçük amcamı imamete geçirdi. Bu da namazda nusret ayetlerini okudu. Sabah namazında yine bizi otağına çağırıldı. Ve sabah namazında büyük amcam imam oldu ve fetih suresini okudu. Bu tertip ile üç vakitte imamlığı biz yapıyor idik. Padişah hepimize bir çok in'amlar ve ihsanlarda bulundu. Sonra göç oldu. *Filibe* ye konduk. *Sofya* kadısı *molla Celâl* azledilmiş olduğundan o da bizimle birleşti.

Köpsi suyu tarafını tuttuk ve askerlerin uğramadıkları yoldan *Zağra* ya geldik. Şeyhin orada bol sulu bir pınarı vardı. Şeyhin hizmetinde bulunanlardan bizi işidenler bu pınarın yanına toplandılar ve orada zikir ve ibadette bulundular. Bunların içinde şeyhin hizmetinde bulunmuş *şapçı İbrahim* adlı bir hak meczubu vardı ki bu meczubun keşfi açık idi. Her kimi görürse ata ve anasının adlarını söyler ve herkesin gönlündekini bilirdi. *şapçılar* köyünde yerleşmiş ve günlerini orada ibadetle geçirmekte bulunmuş idi. *Sultan murad* bunun halini öğrendi ve *şapçılar* köyünü buna vakfetti ve berat gönderdi. Fakat *İbrahim* vakıftan ekmeğe yanaşmadı. Tahtadan kılıç takman ve elinde ağaçtan boz doğan tutan bu *İbrahim* bizim hepimizi köyüne götürdü ve bizi yedirip içirdi. Ve sonra oradan yayan olarak bizimle *Edirne* yedek geldi. Fakat *Edirne* nin içine girmedi ve amcalarımada padişah olduğu yerde durmamalarını söyleyip oradan kendi köyüne döndü. Bunun için amcalarımın ikisi de *Bursa* ya gittiler. *Sultan murad* m yerine oğlu *Sultan mehmet* padişah olduktan iki yıl sonra *İstanbul* u almağa hazırlandı. Ve *İstanbul* üzerine yürüyüp bu şehri feth eyledi. Ben de bu gazada *Akşemseddin* ile beraber buldum. Sonra *Sultan mehmed* den izin alup yerimize döndük. Bir gece büyük atam *şeyh Bedreddin* rüyama girdi ve beni *Siroz* a çağırđı. ve beni türbesine şeyh etti. Buraya geldiğimden bir yıl sonra yine rüyamda bana göründü ve karşısına oturtup zikir telkin etti. Ve bana da kendi telkini suretile halka zikir telkin eylemekliğimi emir eyledi. Bir gece de türbesinde yatıyorken dizimi dürtüp *Edirne* deki köyümüze gidip çoluk ve çocuğumu görmemi söyledi. Şeyhin emrile oraya giitim ve hepsile görüşüp koklaştım.
